

Odkaz latinskoamerických revolucí

Kuba

- 1895-98 válka za nezávislost
- 1898-1902 americká okupace Kuby
- 1901 Plattův dodatek kubánské ústavy – výrazné omezení nezávislosti ve prospěch USA (zrušen 1934)
- 1902 oficiálně vyhlášena nezávislost Kuby
- už 1906 první americká invaze na Kubu → anulování voleb

- první dekády 20. století – relativní prosperita Kuby – světová poptávka po kubánském cukru
- americké investice – cukrovary, ale i hotely a restaurace (← prohibice v USA)

- 30. léta 20. století – hospodářská krize – narůstání nespokojenosti
- 1940 - prezidentem Fulgencio Batista – korupce, represe – ale podpora ze strany USA
- 1953 – útok opozičních sil na kasárny Moncada - Fidel Castro.
„Dějiny mne zproští viny.“ – manifest revolučního hnutí - slib pozemkové reformy, podíl dělníků na zisku průmyslových podniků, plantáží a dolů
- 1955 Castro propuštěn – do exilu v Mexiku – „Hnutí 26. července“

- 1956 – vylodění revolucionářů na Kubě
- prosinec 1958 Batista donucen k odchodu do exilu

→ pozemková reforma
alfabetizační kampaň

Jachta *Granma*, 2. prosince 1956

- ale nejednoznačná cesta Kuby a Fidela Castra ke komunismu a spojení se SSSR
- zpočátku rezervovaný postoj sovětských představitelů
- hospodářská pomoc – nákup cukru → další zhoršení vztahů s USA
- září 1960 - projev Fidela Castra – První havanská deklarace – znárodnění Američany vlastněných cukrovarů, ropných rafinerií a dalších podniků (bank, hotelů, biografů) → USA – embargo na dovoz na Kubu
- závislost Kuby na vývozu cukru - snaha o rychlou industrializaci nebyla úspěšná

- duben 1961 – Playa Girón/Zátoka sviní - snaha USA o svržení Castrova režimu → definitivní rozchod s USA a spojení se SSSR

- říjen 1962 raketová krize

- podpora revolučních hnutí v Latinské Americe i Africe (např. Kongo)
- 1967 Ernesto (Che) Guevara zabit v Bolívii
- 1968 Castro podpořil sovětské potlačení Pražského jara

- kopírování sovětského modelu v ekonomice i společnosti
- 1972 Kuba do Rady vzájemné hospodářské pomoci

Organización de Pioneros José Martí

- 70. léta – zhoršování hospodářské situace
- migrace do USA
- remitendy

Operace Mariel, 1980

- 1985 – nástup Michaila Gorbačova – zhoršování vztahů mezi Kubou a SSSR, omezování dodávek sovětské ropy
- 1991 rozpuštění RVHP, stažení sovětských vojsk z Kuby
- 90. léta - kubánská vláda nucena otevřít se turismu a obchodu, liberalizovat drobné podnikání, legalizovat americký dolar
- narůstání sociálních rozdílů ve společnosti
- 2015 - normalizace vztahů mezi USA a Kubou – „konec studené války“

2008 Fidel Castro († 2016) → Raúl Castro

2018 – Miguel Díaz Canel

po roce 2024 – utužování amerického
embarga – závislost na Venezuele

Nikaragua

- „banánová republika“ – v 1. polovině 20. století opakované vměšování USA do vnitropolitických záležitostí
- 1927 – liberál Augusto César Sandino zahájil boj proti konzervativcům – inspirace mexickou revolucí
→ americká invaze do Nikaraguy (do 1933)
- proti Sandinovi a jeho stoupencům - *Ejército Defensor de la Soberanía Nacional* (= Národní garda) – Anastacio Somoza

- 1934 – Sandino zavražděn
- 1937 – Somoza prezidentem, ale zůstává velitelem Národní gardy
- relativní prosperita Nikaraguy pod diktaturou klanu Somozů, ekonomická a vojenská pomoc ze strany USA
- ale eliminace oponentů, obohacování Somozovy rodiny
- 1956 - Anastasio Somoza obětí atentátu → prezidentem jeho syn Luis
- 1967 – po Luisově smrti prezidentem jeho bratr Anastasio Somoza ml.
- 1972 zemětřesení v Managui

- od 50. let - Sandinistická fronta národního osvobození (*Frente Sandinista de Liberación Nacional*, FSLN)
 - po roce 1959 pomoc z Kuby – finanční, logistická
 - reformní skupiny uvnitř katolické církve – „teologie osvobození“ (*teología de liberación*)
 - ← 2. vatikánský koncil (1962-65), konference latinskoamerických biskupů v Medellínu (1968) - přehodnocení sociální doktríny církve
- „Jak mají chudí pochopit, že je Bůh miluje?“

Gustavo Gutiérrez, prominentní představitel latinskoamerické teologie osvobození

- 1975-80 občanská válka v Nikaragui – obrovské ztráty na životech
- 1977 – nástup Jimmyho Cartera do prezidentského úřadu v USA - omezení podpory Somozovu režimu
- 1979 Anastasio Somoza ml. uprchl ze země

Vstup sandinistů do Managuy, 1979

- snaha o vládu národní jednoty – brzy ale radikalizace sandinistů
- alfabetizační kampaň, zapojení žen do politiky, pozemková reform, industrializace, boj proti dětské práci, očkovací kampaně
- pomoc salvadorským levicovým guerilám
- 1980 smlouva se SSSR

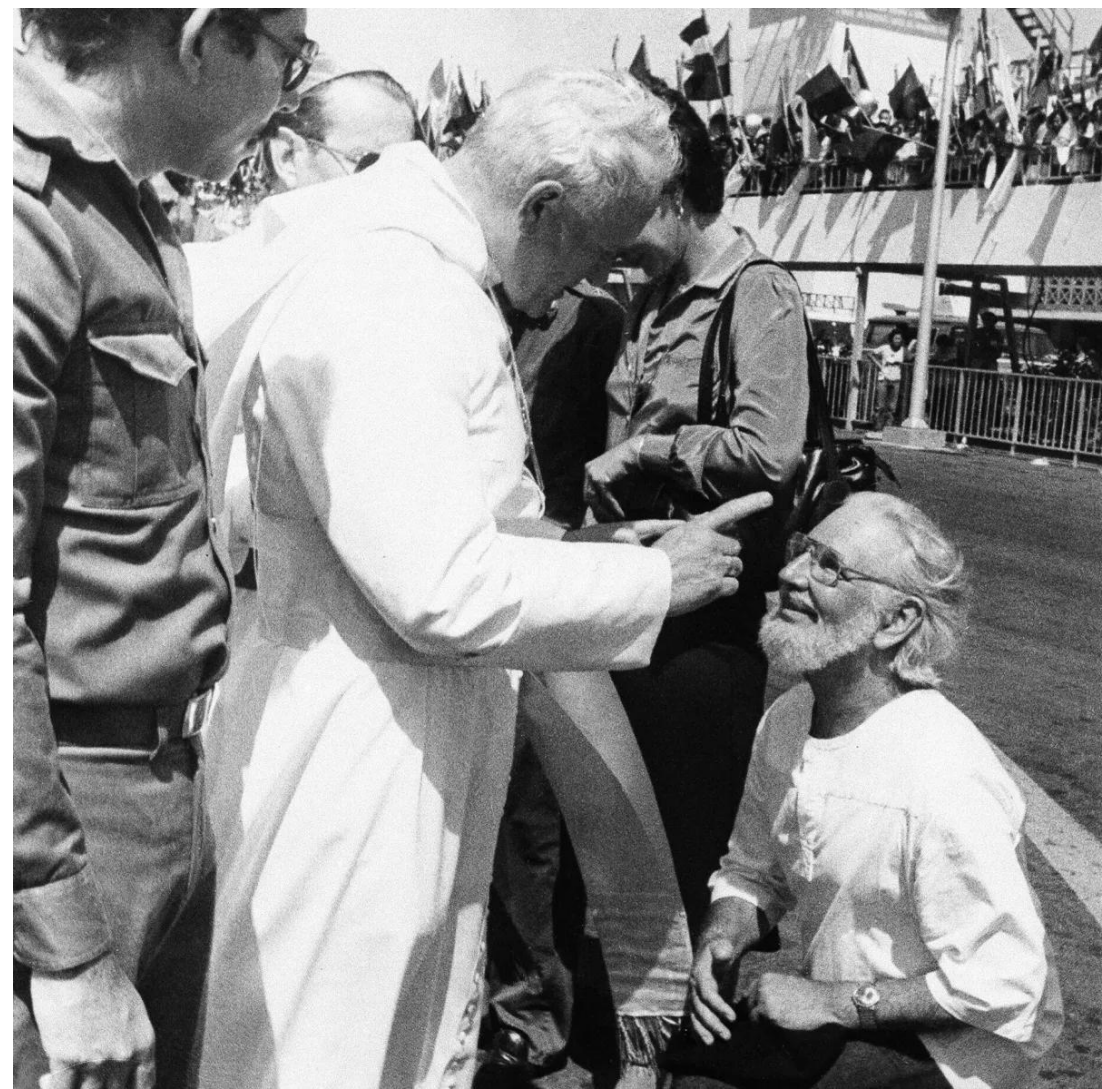

- 1981 - nástup Ronalda Reagana do prezidentského úřadu – obnova doktríny zadržování komunismu
- 1982 - v Hondurasu - Nikaragujská demokratická síla (*Fuerza Democrática Nicaragüense*, FDN) - „kontrarevolucionáři“ (*contras*) – podpora CIA
- 1986 - aféra Iran-Contra
- válka s *contras* → devastace nikaragujské ekonomiky, vysoké ztráty na životech, narůstající nespokojenost, emigrace, organizovaný zločin
- narůstající mezinárodní tlak

Dnes v noci bylo slyšet výstřely.
Bylo je slyšet od hřbitova.
Nikdo neví, koho či kolik jich zabili.
Nikdo nic neví.
Dnes v noci bylo slyšet výstřely.
To je všechno.

Ernesto Cardenal, *Nultá hodina*, přel. Jan Hloušek, Praha 1987

Jan Pavel II. v Nikaragui, 1983

- konec 80. let mírová jednání pod vedením kostarického prezidenta Oscara Ariase (→ Nobelova cenu míru)
- 1990 svobodné volby - sandinisté prohráli → prezidentkou Violeta Chamorro (představitelka konzervativní opozice proti Somozům)

Podpis dohody v roce 1987 pěti
středoamerickými prezidenty.

Daniel Ortega – bývalý předák FSLN

- od roku 2006 prezidentem Nikaraguy (nyní již páté funkční období) – mj. díky podpoře katolické církve (extrémně přísné potratové zákony)
- viceprezidentkou jeho manželka Rosario Murillo
- plány na stavbu nikaragujského průplavu
- dlouhodobá devastace životního prostředí

